

Woord vooraf

Dit boek, dat begon als een project naast mijn werk als rapper en columnist, nam geleidelijk aan al mijn tijd in beslag. Uiteindelijk moest ik al mijn andere activiteiten beperken of stopzetten om het te kunnen afmaken. Ik heb er meer dan anderhalf jaar aan gewerkt. Op 14 juni 2017, twee dagen vóór mijn definitieve deadline, werd ik wakker met het nieuws dat er brand was uitgebroken in een flatgebouw in West-Londen.

Zoals iedereen was ik geschokt, ontzet en helemaal kapot door wat ik zag. In de loop van de ochtend kwam er meer nieuws over de Grenfell-toren, die nu alleen nog een smeulend omhulsel was. We hoorden verhalen over mensen die vastzaten op de bovenste verdiepingen en jonge kinderen uit het raam hadden moeten gooien, waarna ze zelf in de vlammen omkwamen. Er waren ook verhalen van heldenmoed en opoffering, van mensen die met gevaar voor eigen leven het gebouw in renden om hun slapende burens te waarschuwen. Ik bleef maar denken aan de telefoons die moeten zijn overgegaan bij de slachtoffers.

Later die dag hoorden we over de afscheidsboodschappen die ze hadden gepost op de sociale media, toen ze wisten dat ze gingen sterven. Ik schoot vol als ik bedacht hoe moedig ze zich hadden gedragen toen er geen hoop meer was. Gevangen in de rook en vlammen die hun huis tijdens hun slaap hadden omgeven, getuigden deze dappere mensen in hun laatste momenten van een ongelooflijke waardigheid. Wat zou ik doen? Mijn eigen zoon uit het raam gooien in de hoop dat hij het zou overleven of hem in mijn armen houden tot de vlam-

men ons zouden verteren? Het is al gruwelijk om eraan te denken, laat staan dat je echt moet kiezen, zoals de bewoners van Grenfell.

Deze moordende vlammenzee, die was ontstaan in één flat en daarna het hele gebouw had overspoeld, was niet aangestoken door iemand die kwaad wou doen. Het was geen daad van terrorisme. Dit inferno was een ramp die voorkomen had kunnen worden, een combinatie van menselijke fouten en nalatigheid op industriële schaal. Het Verenigd Koninkrijk, dat al was gedestabiliseerd na een zware verkiezingsnederlaag van de nationale regering, kwam in de dagen na de ramp aan de rand van de afgrond te staan. Premier Theresa May werd beschuldigd van slecht leiderschap en moest snel in een auto worden gepropt terwijl de plaatselijke bewoners in Grenfell haar uitjouwden. Op het nieuws zagen we een zwaar getraumatiseerde gemeenschap die zich probeerde te reorganiseren toen de politieke leiders het lieten afweten. Op het terrein slaagden de autoriteiten er niet in adequaat te reageren op de crisis. Het was niet duidelijk hoe de slachtoffers hulp konden krijgen en niemand wist hoeveel doden er waren. De plaatselijke overheid kon zelfs de eenvoudigste taken niet aan, net zomin als de nationale autoriteiten.

Bij gebrek aan concrete informatie kwamen de woedende, diepbedroefde bewoners met speculaties en beschuldigingen. Toen grote groepen mensen zich klaarmaakten om naar het gemeentehuis van Kensington and Chelsea te trekken, verborgen de ambtenaren zich in hun eigen Verboden Stad, uit het zicht van de bevolking, zoals het hele raderwerk van de macht in deze wijk. Er werd gesproken over rellen, maar de mensen van Grenfell gedroegen zich juist voorbeeldig. Het dodental

bleef stijgen en een week na de brand waren er nog steeds overlevenden die in een auto of in het park sliepen.

Het feit dat er nooit was geluisterd naar de bewoners van Grenfell speelde een grote rol bij de reeks besluiten die uiteindelijk tot de brand hadden geleid. Zo was er uit kostenoverwegingen gekozen voor brandbare gevelplaten en isolatiematerialen, met als gevolg dat het vuur zich snel kon verspreiden in het flatgebouw.

‘Het gebouw zal er met de voorgestelde materialen weer als nieuw uitzien, zonder de omgeving of het uitzicht eromheen te verstoren. Door de hoogte is de toren te zien vanuit het aangrenzende natuurgebied Avondale in het zuiden en het natuurgebied Ladbrooke in het oosten. De veranderingen zullen het uiterlijk van de bestaande toren verbeteren, vooral gezien vanuit het omliggende gebied. Het uitzicht op en vanuit de natuurgebieden zal er derhalve op vooruitgaan door de voorstellen.’

(Bouwaanvraag uit 2014 voor de renovatie van de Grenfell-toren)

Ik voel me sterk verbonden met de mensen van Grenfell. Ik weet hoe het is om te wonen in de hectiek van een torenflat. Ik ken de donkere, smerige trapportalen, de onberekenbare liften die ruiken naar pis en natte hond, de knorrige conciërge en het benauwende gevoel dat je hebt als je naar binnen of naar buiten gaat, vooral 's nachts. Je voelt je afgesneden van de wereld, ook al heb je er een prachtig uitzicht op door een raam hoog daarboven; je voelt je geïsoleerd, ook al wonen er

honderden mensen boven, onder en naast je. Maar bovenal is het of je onzichtbaar bent, ook al is je huis van kilometers ver te zien en is het een van de opvallendste gebouwen in de skyline van de stad.

De buurt rond de Grenfell-toren lijkt op veel buurten waar ik vertrouwd mee ben: buurten die als ‘achterstandswijken’ worden gezien, waar de mensen een chronische achterdocht koesteren tegen buitenstaanders en de autoriteiten; waar ze er vast van overtuigd zijn dat het geen zin heeft om deel te nemen aan het democratische proces, omdat de machthebbers niets geven om de problemen van de ‘onderklasse’.

Wat bij mij een snaar raakte, was het nieuws dat de bewoners al jarenlang hadden gewaarschuwd dat de Grenfell-toren niet veilig was. De brand had dus kunnen worden voorkomen. Diezelfde middag had ik de blog van de Grenfell-actiegroep al ontdekt, met talloze uitvoerige artikelen over allerlei complexe problemen. Ik ontdekte dat de bewoners specifiek hadden gewaarschuwd voor brandgevaar omdat de brandveiligheidsprocedures ontoereikend waren, en dat ze vragen hadden gesteld bij de instructie om te ‘blijven waar je bent’, die nationale bekendheid kreeg na de brand. In de blog was zelfs voorspeld dat de autoriteiten pas aandacht zouden besteden aan de situatie nadat er een ramp was gebeurd.

Naarmate de dagen verstreken, kreeg het publiek een beeld van het leven in Grenfell, en daarmee van het leven van de onderklasse. Talloze journalisten, radioverslaggevers en tv-presentatoren probeerden weer te geven hoe het leven in een torenflat eraan toeging. Nadat iedereen de bewoners zo lang had genegeerd en afgepoeierd, was er nu opeens grote belangstelling voor wat het betekende om in zo’n omgeving te

wonen. Met al hun nobele bedoelingen kwamen de meesten alleen maar even langs. Het was een soort safari, waarbij de inheemse bevolking van een veilige afstand wordt bekeken, voordat het venster op de buurt weer dichtgaat en iedereen ze geleidelijk aan weer vergeet.

Dit patroon zie ik in mijn eigen omgeving al zolang als ik me kan herinneren. Met *Op safari naar Armoeland* wil ik daarom een soort forum geven aan de mensen die het gevoel hebben dat ze niet worden gehoord en begrepen, en wil ik hun standpunten en problemen onder woorden brengen. De thema's en onderwerpen die ik in dit boek aansnijdt, zijn zonder meer relevant voor het soort buurten – zoals die van Grenfell – waar de mensen in de regel worden genegeerd door beleidsmakers die denken dat ze het beter weten, ook al hebben ze het helemaal mis. Wat ik hier beschrijf, biedt misschien een context voor de uitbarsting van woede na de brand in de Grenfell-toren. Ik wil duidelijk maken dat de mensen niet alleen woedend waren over de brand en het tragische verlies aan mensenlevens. Overal in Groot-Brittannië waar mensen worden achtergesteld op het gebied van gezondheid, huisvesting en onderwijs, en in feite zijn uitgesloten van de politiek, heerst er woede. En we zullen aan die woede moeten wennen, tenzij er iets verandert. In *Op safari naar Armoeland* probeer ik, op basis van mijn eigen ervaring en vanuit mijn eigen politieke gezichtspunt, aan te geven hoe die veranderingen eruit zouden kunnen zien.